

Tadeusz B o r u t k a, Jan M a z u r, Andrzej Z w o l i ń s k i, *Katolicka nauka społeczna*, Częstochowa: Paulinianum 1999, ss. 319.

W okresie przemian ustrojowych w Polsce, na trudnej drodze do suwerenności i demokracji, w okresie pogłębiania się pluralizmu we wszystkich dziedzinach życia pojawia się pilna potrzeba właściwej formacji chrześcijańsko-społecznej. Ta jednak

może się dokonać przez systematyczne studium oraz popularyzację katolickiej nauki społecznej. Zauważa się, że rolę popularyzatorską przejmują niewielkie pozycje książkowe, które przez całościowe i przystępne dla szerokiej grupy czytelników ujęcia cieszą się zrozumiałym zainteresowaniem. W tej konwencji napisane zostały takie książki jak: *ABC Katolickiej nauki społecznej* (ks. Władysław Piwowarski, Pelplin 1993), *Myśl społeczna Kościoła* (ks. Jan Krucina, Wrocław 1993), *Katolicka nauka społeczna w zarysie* (Alfred Klose, Tarnów 1995), *Zasady ładu społecznego* (Wojciech Świątkiewicz, Katowice 1998). Rolę formacji chrześcijańsko-społecznej przejmują również obszerniejsze opracowania. Przykładem takiej publikacji jest *Katolicka nauka społeczna*, autorstwa ks. Tadeusza Borutki, o Jana Mazura OSPPE oraz ks. Andrzeja Zwolińskiego. Każdy z trzech współautorów dał poznać się polskiemu czytelnikowi jako autor fachowych opracowań z zakresu katolickiej nauki społecznej. Do dorobku ks. Tadeusza Borutki zaliczyć można takie opracowania jak: *Cywilizacja miłości* (Kraków 1994), *Nauczanie społeczne papieża Jana Pawła II* (Kraków 1994), *Pokój w nauczaniu Jana Pawła II* (Sosnowiec 1991); o. Jan Mazur jest autorem cennej pomocy dla studentów teologii *Katolicka nauka społeczna* (Kraków 1992); natomiast ks. Andrzej Zwoliński w swoim dorobku ma takie pozycje książkowe jak: *Katolicka nauka społeczna* (Kraków 1992), *Wokół masonerii* (Kraków 1993) oraz *Katolik i polityka* (Kraków 1995). Doświadczenie naukowe każdego z autorów *Katolickiej nauki społecznej* pozwala zachować nadzieję, że lektura tej książki okaże się pożyteczna i przystępna dla potencjalnych czytelników.

Pierwszy rozdział „Propedeutyka katolickiej nauki społecznej” jest akademickim ujęciem podstawowych założeń społecznej myśli Kościoła. Czytelnik znajdzie w tym rozdziale odpowiedź na pytanie o szczególny charakter i podstawowe założenia katolickiej nauki społecznej. Lektura tekstu dostarcza informacji o terminologii doktryny społecznej Kościoła, jej autonomii, relacji do teologii, filozofii i nauk empirycznych, interdyscyplinarności, metodach, źródłach i mocy zobowiązującej. Ta część opracowania odnosi społeczne nauczanie Kościoła do Biblii, daje także obszerny wykład o podstawowej rzeczywistości życia społecznego, przybliżając chrześcijańską wizję człowieka, społeczną naturę człowieka oraz podstawowe zasady etyczno-społeczne.

W drugiej części „Etapu rozwoju myśli społecznej Kościoła” znajdzie Czytelnik obszerny komentarz do poszczególnych encyklik. Obszerne i wielowątkowe przesłanie, zawarte w dokumentach Kościoła, pozwala z uwagą prześledzić ewolucję rozumienia kwestii społecznej – od kwestii robotniczej w encyklice *Rerum novarum* Leona XIII aż po wielopłaszczyznowe i ogólnościatowe pojmowanie kwestii społecznej w encyklikach papieża Jana Pawła II. Właściwe zrozumienie tez nauki społecznej Kościoła, zawartych w encyklikach społecznych, ułatwi Czytelnikowi szereg informacji z zakresu społecznej refleksji Kościoła katolickiego we wczesnym okresie Ojców Apostolskich, jak również w późniejszym czasie rozkwitu myśli św. Augustyna i św. Tomasza. Osobnym zagadnieniem, przedstawionym w tej części opracowania, jest kwestia społeczna w czasach nowożytnych.

Kolejne rozdziały: „Społeczny wymiar życia rodzinnego”, „Życie społeczno-gospodarcze” oraz „Życie społeczno-polityczne”, podejmują szereg zagadnień dotyczących funkcjonowania różnych grup społecznych. Czytelnik znajdzie tu zagadnienia poruszające podstawowe prawa i obowiązki najmniejszych wspólnot naturalnych, jakimi są rodziny. Opracowanie zawiera także analizę przemian, dokonujących się we współczesnej rodzinie. W zakresie zagadnień o charakterze makrosocjalnym spotka tu

Czytelnik szereg myśli dotyczących demokracji, polityki, widzianej w kontekście dobra wspólnego, zobowiązań w odniesieniu do życia gospodarczego i politycznego. Należy zauważyć, że w tym temacie pojawiają się tak aktualne zagadnienia jak wolny rynek, etyka biznesu, obowiązki ciężące na własności prywatnej, słuszna płaca, problematyka strajku czy też troska o środowisko naturalne.

Książka *Katolicka nauka społeczna*, przez swój wewnętrzny układ, przejrzystość i wielowymiarowość prezentowanych zagadnień, staje się nie tyle ciekawą, co pożyteczną i pouczającą lekturą. Może stać się podręcznikiem z zakresu katolickiej nauki społecznej dla studentów teologii. Zawarta na końcu książki bibliografia zwiększa przydatność niniejszego opracowania dla studium z zakresu myśli społecznej Kościoła. Można żywić nadzieję, że ta, jak i kolejne publikacje tego rodzaju, ożywią i ukierunkują działalność katolików, która – ubogacona wartościami wypływającymi z Ewangelii – przyczyni się do wznoszenia „struktur dobra i miłości”.

Ks. Ireneusz Stolarczyk